

ประวัติโรงเรียน

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. ๒๔๑๑-๒๔๕๓) ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างตึกใหญ่ขึ้นหลังหนึ่งที่กลางทุ่งปทุมวันเรียกกันเป็นสามัญว่า “ตึกหอวัง” พระราชทานให้เป็นวังที่ประทับของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สยามมกุฎราชกุมาร พระราชโอรสพระองค์ใหญ่ประสูติแต่สมเด็จพระนางเจ้าสว่างวัฒนา พระบรมราชเทวี และทรงเป็นพระเชษฐาร่วมพระอุทรของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศรอดุลยเดชวิกรมพระบรมราชชนกสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สยามมกุฎราชกุมารพระองค์แรกของกรุงสยาม ไม่ทันได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเพราะประชวรด้วยพระโรคอวยวะภายในได้เสด็จสวรรคต เมื่อวันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๔๓๗ ขณะทรงมีพระชนมายุเพียง ๑๖ พรรษา ๖ เดือน ๗ วัน พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ กรมขุนเทพทวารวดี ซึ่งเสด็จไปศึกษา ณ ประเทศอังกฤษเป็นปีที่ ๒ ขึ้นเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมารพระองค์ที่ ๒

ในปี พ.ศ. ๒๔๔๕ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาสถาปนาโรงเรียนมหาดเล็กขึ้นเพื่อสอนบุตรข้าราชการ และนักเรียนให้มีความรู้ในวิชาสามัญ วิชารัฐศาสตร์ พระราชนิยม และขนบธรรมเนียมในพระราชสำนัก แล้วส่งออกไปเป็น “มหาดเล็กgrayงาน” ฝึกหัดการงานจนมีความสามารถ ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีประกาศพระบรมราชโองการลงวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๕๓ ให้สถาปนา “โรงเรียนมหาดเล็ก” เป็นโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยพระราชทานเงินจำนวน ๙๘๒,๖๗๒ บาท ๔๗ สตางค์ ที่เหลือจากการสร้างพระบรมรูปทรงม้าเป็นเงินทุนในการก่อสร้างอาคารเรียน ที่ตำบลปทุมวัน เนื้อที่ ๑,๓๐๙ ไร่ โดยมีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ	จรดถนนสระปทุม ต่อมาคือ ถนนพระราม ๑
ทิศตะวันออก	จรดถนนสนามม้า ต่อมาคือ ถนนอังรีดูนังต์
ทิศใต้	จรดถนนหัวลำโพง ต่อมาคือ ถนนพระราม ๔
ทิศตะวันตก	จรดคลองสวนหลวง

และโปรดเกล้าฯ ให้ใช้วัง (ตึกหอวัง) เป็นที่ตั้งโรงเรียนโดยมีสภากรรมการจัดการโรงเรียนทำหน้าที่บริหารกิจการตามพระบรมราชโองบาย นักเรียนที่จบจากโรงเรียนข้าราชการพลเรือนฯ ก่อนออกรับราชการนั้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาติให้ถวายตัวเป็นมหาดเล็กหลวงตามพระราชประเพณีเดิม การสอนในชั้นต้นเปิดสอน ๔ แผนก คือ แผนกข้าราชการพลเรือน หรือรัฐประศาสนศึกษา ยันตรศึกษา เวชศึกษา และครูศึกษา

ต่อมาพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนา “โรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” ขึ้นเป็น “จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๙ พร้อมกับให้โอนไปสังกัดกระทรวงธรรมการ แบ่งการสอนเป็น ๔ คณะ คือ

ประวัติโรงเรียน (ต่อ)

๑. คณะแพทยศาสตร์
๒. คณะรัฐประศาสนศาสตร์
๓. คณะวิศวกรรมศาสตร์
๔. คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์

เมื่อกระทรวงธรรมการวางระเบียบการฝึกหัดครูเพื่อส่งเสริมวิทยฐานะของครูให้สูงขึ้น โดยรับเอาชั้นประกาศนียบัตร ในคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์หลักสูตร ๒ ปี และวิชาครู ๑ปี เป็นมาตรฐานสำหรับครูวุฒิมัธยม ดังนั้น พ.ศ. ๒๔๗๑ แผนกฝึกหัดครูจึงมีขึ้นอีกแผนกหนึ่งในคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ผู้ที่เรียนสำเร็จได้รับประกาศนียบัตรครูมัธยม (ป.ม.) และใน พ.ศ. ๒๔๗๓ ได้ย้ายสถานที่เรียนของนิสิตฝึกหัดครูมาเรียนที่ตึกหอวัง (ปัจจุบันคือกรีฑาสถานแห่งชาติ) เพื่อให้ได้ใกล้ชิดกับนักเรียนโรงเรียนมัธยมหอวังแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยซึ่งได้จัดตั้งขึ้นแล้วตามแจ้งความกระทรวงธรรมการ เรื่องการจัดตั้งโรงเรียนมัธยมหอวังแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๒ ลงพระนามโดยพระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าธานีวินิตเสนาบดี

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๘ ทางราชการต้องการให้มีสนามกีฬาแห่งชาติ และพิจารณาความเหมาะสมแล้วเห็นว่าบริเวณโรงเรียนมัธยมหอวังฯ เป็นสถานที่เหมาะสมที่สุดที่จะเป็นบริเวณสนามกีฬาแห่งชาติ จึงให้โรงเรียนมัธยมหอวังแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยย้ายไปยังอาคารเรียนที่สร้างใหม่คือตึกโรงเรียนมัธยมหอวังแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งปัจจุบันคือตึก ๑ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษานานาชาติ เขตปทุมวัน

อาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนมัธยมหอวัง แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑. รองอำมาตย์ตรีขุนวิชาสาร ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๒ – ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๓
๒. รองอำมาตย์ตรีขุนโกศลเวทย์ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๓ – ๑๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๔
๓. นายเอช เอส โอนิลล์ ๑๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๔ – ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๕
๔. หลวงปราโมทย์จรยาวิภาช ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๕ -พ.ศ. ๒๔๗๖
๕. หม่อมหลวงมานิจ ชุมสาย พ.ศ. ๒๔๗๖ – ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๗
๖. หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๗ – ๓ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๑

กำเนิดโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ๓ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๑ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นอาจารย์ใหญ่คนแรกในปีพ.ศ. ๒๔๗๙ โรงเรียนมัธยมหอวังแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ขยายชั้นเรียนให้สูงขึ้นจนถึงมัธยมปีที่ ๘ โดยมีแผนกวิทยาศาสตร์และแผนกภาษารวม ๒ แผนก ในปี พ.ศ. ๒๔๘๑ ศาสตราจารย์หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้พัฒนางานด้านวิชาการ และเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เรียกว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างใกล้ชิดกับบรรดานิสิตคณะต่างๆ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผลอันยิ่งใหญ่ให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพในการอบรมสั่งสอนทั้งวิชาการ และการปกครองมากขึ้น

ประวัติโรงเรียน (ต่อ)

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๑ ทางราชการมีความจำเป็นต้องตั้ง “โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา” เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาของชาติในระบอบนั้นที่เห็นว่า ผู้ที่จะศึกษาในชั้นอุดมศึกษาจะต้องผ่านในชั้นเตรียมอุดมศึกษาก่อนหลักสูตร ๒ ปี ซึ่ง ม.ล.ปิ่น มาลากุล ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้จัดตั้ง “โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา” ขึ้นโรงเรียนมัธยมหอวังแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงสลายไปแต่ป้ายชื่อของโรงเรียนก็ยังคงอยู่ ณ ตึก ๑ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๙ บรรดานักเรียนมัธยมหอวังฯ ที่ต้องจากกันนานกว่า ๒๕ ปี และต่างมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และธุรกิจเอกชนได้พบปะหารือกัน และได้จัดตั้ง “สมาคมนักเรียนเก่ามัธยมหอวังแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ขึ้นโดยมี ครูจรรยา เศรษฐกิจ เป็นนายกสมาคมฯ และมีศาสตราจารย์ ม.ล.ปิ่น มาลากุล อดีตอาจารย์ใหญ่ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในสมัยนั้นเป็นประธานในพิธีเปิดป้ายสมาคมฯ ต่อมาได้มีมติในที่ประชุมคณะกรรมการบริหารฯ ว่า “โรงเรียนมัธยมหอวังแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ควรจะมีขึ้นอีก” ฯพณฯ ม.ล. ปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้สมาคมฯ พิจารณาที่ดินที่ลาดพร้าวซึ่ง คุณหญิงบดินทรเดชา มอบให้กระทรวงศึกษาธิการเป็นแห่งแรก และกรมสามัญศึกษาได้แนะนำที่ดินที่กองทัพอากาศ บริจาคให้กระทรวงศึกษาธิการ ที่ กม.๒๘ ถนนพหลโยธินเป็นแห่งที่สอง สมาคมนักเรียนเก่ามัธยมหอวังฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าที่ดินที่ลาดพร้าวมีเงื่อนไขไม่อาจคล้อยตามได้ส่วนที่ดินที่กองทัพอากาศดอนเมืองก็ใกล้สนามบินดอนเมืองเกินไปไม่เหมาะสม และกรมสามัญศึกษาได้แนะนำโรงเรียนบางเขนวิทยาเป็นแห่งที่สาม สมาคมฯ ได้พิจารณาเห็นว่าโรงเรียนบางเขนวิทยาซึ่งกระทรวงศึกษาธิการประกาศตั้งเมื่อวันที่ ๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๙ มีความเหมาะสมด้วยประการทั้งปวงในที่สุดกระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาอนุมัติโดยได้มีการประกาศเป็นทางการ คือประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เปลี่ยนชื่อโรงเรียนบางเขนวิทยา เป็นโรงเรียนหอวัง ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๑ ทั้งนี้ให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๐ เป็นต้นไป ลงนามโดยศาสตราจารย์หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มีอักษรย่อ ท.ว. และได้รับความช่วยเหลือส่งเสริมจากสมาคมนักเรียนเก่ามัธยม หอวังฯ เป็นอย่างดี

จนกระทั่งเมื่อวันที่ ๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๘ โรงเรียนหอวังได้งบประมาณสร้างอาคารเรียนเก่าชั้น นับเป็นอาคารเรียนหลังที่ ๑๐ จำเป็นต้องยุบอาคารเรียนหลังที่ ๑ และ ๒ เพื่อใช้พื้นที่สร้างอาคารใหม่ สามารถใช้เป็นห้องเรียน และห้องปฏิบัติการได้เพียงพอแก่ความต้องการ และได้รับพระบรมราชานุญาตจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชฯ ให้ใช้พระนามของ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เป็นชื่ออาคาร โรงเรียนหอวังจึงมีอาคารวชิรณหิศ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณแก่ชาวหอวังเป็นล้นพ้นนับตั้งแต่เริ่มก่อตั้งโรงเรียนขึ้นใหม่มาจนถึงปัจจุบัน